

BULETIN INFORMATIV AL AGENȚIEI DE DEZVOLTARE REGIONALĂ SUD

A fost aprobat Documentul unic de program (DUP), care include lista proiectelor de dezvoltare regională finanțate din FNDR pentru perioada 2022-2024

46 proiecte de dezvoltare regională vor fi implementate în regiunile și localitățile țării în perioada 2022-2024, cu un cost estimativ de 1,5 mlrd. lei, dintre care 10 – în Regiunea de Dezvoltare Sud. Banii vor fi destinați pentru creșterea accesului oamenilor la infrastructura de alimentare cu apă și sisteme de canalizare, modernizarea infrastructurii spațiilor publice etc.

Cabinetul de miniștri a aprobat miercuri, 12 ianuarie 2022, **Documentul unic de program (DUP) pentru anii 2022-2024**, care conține lista proiectelor prioritare de dezvoltare regională, ce urmează să fie finanțate din sursele Fondului Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR), inclusiv și din alte surse de finanțare externă.



Documentul Unic de Program 2022-2024 este organizat în 3 Programe de finanțare:

• **Programul 1 „Competitivitate”**, care include proiecte orientate spre valorificarea infrastructurii de afaceri, inclusiv rețele de start-up, racordarea la utilități publice a zonelor economice libere și a parcurilor industriale, crearea locurilor de muncă, sporirea atractivității turistice și a altor inițiative orientate spre dezvoltarea economică la nivel regional și local.

• **Programul 2 „Dezvoltare Urbană”** - include proiecte destinate orașelor, menite să asigure revitalizarea zonelor urbane degradate, să creeze un confort sporit locuitorilor din urbe prin amenajarea spațiilor cartierelor și să asigure conectarea la utilități publice calitative.

• **Programul 3 „Infrastructură Regională”** – include implementarea proiectelor de aprovizionare cu apă și canalizare. În acest Program au fost incluse 26 de proiecte de aprovizionare cu apă și canalizare cu un cost ce depășește 1,3 mlrd. lei, care ulterior va fi completat și cu alte surse financiare

externe.

Proiectele selectate care vor fi implementate în următorii 3 ani, în Regiunea de Dezvoltare Sud, sunt:

Programul 1. Competitivitate

1. Racordarea la utilități a subzonei nr. 18 (Cahul) din cadrul Zonei Economice Libere „Bălți” – Raionul Cahul, s. Crihana Veche;

Programul 2. Dezvoltare urbană

2. Consolidarea revitalizării urbane prin dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice în sectorul Căușenii Vechi din orașul Căușeni - raionul Căușeni - or. Căușeni, raionul Căușeni;

Programul 3. Infrastructura regională

3. Construcția apeductelor magistrale largara-Borogani, largara-Tigheci și a rețelilor de apeduct interioare în localitățile Băiuș, Cociulia Nouă, Tigheci și Cuporani din raionul Leova – raionul Leova;

4. Construcția apeductelor interioare în

satele Tomai și Sărata-Răzeși, raionul Leova - raionul Leova;

5. Construcția apeductului magistral Sărata Nouă - Sărăteni cu conectarea localităților Seliște, Cazangic, Beștemac, Troian, Troița, Vozniseni, Sărăteni, Orac, Ceadâr, Colibabovca și Cneazevca, raionul Leova - raionul Leova;

6. Apeduct magistral Ștefan Vodă - Căușeni - Căinari - raioanele Ștefan Vodă, Căușeni și Căinari;

7. Extinderea sistemului de canalizare în orașul Cimișlia - or. Cimișlia;

8. Modernizarea stației de epurare a apelor uzate din or. Căușeni, etapa II și construcția sistemului de canalizare în sectorul „Căușenii Vechi” - or. Căușeni;

9. Asigurarea bunei funcționalități a stației de epurare prin extinderea rețelilor de canalizare și regionalizarea serviciului - or. Căușeni;

10. Modernizarea serviciului de alimentare cu apă potabilă în raionul Cahul prin extindere și regionalizare continuă - raionul Cahul.

Proiectele de dezvoltare regională și locală vor fi finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală (FNDRL)

Executivul a avizat proiectul de lege privind instituirea Fondului Național pentru Dezvoltare Regională și Locală (FNDRL). Decizia de aprobare a proiectului de lege privind instituirea Fondului Național pentru Dezvoltare Regională și Locală a fost publicată în Monitorul Oficial la 23 decembrie 2021. După aprobarea legii în parlament, Guvernul va elabora regulamentul de aplicare, iar în luna februarie 2022 vor fi anunțate apelurile de aplicare la proiecte către Administrațiile Publice Locale.



Conform proiectului de lege privind instituirea FNDRL, noua structură va activa în baza Fondului Național pentru Dezvoltare Regională, cu preluarea proiectelor de dezvoltare regională și locală.

Obiectivul principal al proiectului de lege se referă la crearea unei surse de finanțare a următoarelor proiecte de investiții:

- pentru apă și canalizare, care la moment sunt finanțate din sursele Fondului ecologic național
- pentru proiecte în domeniul energetic, care sunt finanțate din sursele Fondului pentru eficiență energetică
- pentru alte proiecte investiționale din domeniul dezvoltării rurale, în special, proiecte de alimentare cu apă și canalizare și infrastructură locală, care sunt finanțate din sursele Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural.

Proiectul mai prevede și dezvoltarea unui sistem informațional automatizat de evidență, în care vor fi incluse toate proiectele finanțate din Fond.

În Bugetul pentru anul 2022, prin acest fond se vor aloca 800 mil de lei. Pentru proiecte de dezvoltare regională este destinată o sumă de aproxi-

mativ 300 mil de lei, care vor fi redirecționate către:

1. Crearea locurilor de munca în regiunile de dezvoltare;
2. Dezvoltarea urbană, în mod special în centrele raionale;
3. Îmbunătățirea infrastructurii de apeducte, sisteme de canalizare etc.

Pentru proiecte de dezvoltare locală se vor aloca aproximativ 500 mil de lei, pentru următoarele tipuri de proiecte:

1. Construcția și renovarea infrastructurii sociale - școli, grădinițe, case de cultură, terenuri de joacă pentru copii etc.
2. Îmbunătățirea infrastructurii de apeducte, de canalizare, stații de epurare etc.
3. Cofinanțarea proiectelor implementate cu finanțare externă.

După aprobarea legii în parlament, Guvernul va elabora regulamentul de aplicare, iar în luna februarie 2022 vor fi anunțate apelurile de aplicare la proiecte către Administrațiile Publice Locale. Încurajăm toate primăriile să

pregătească proiecte fezabile și documentația tehnică necesară pentru acestea.

De asemenea, cabinetul de miniștri a aprobat și proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative, care va reglementa modul de finanțare a proiectelor investiționale regionale și locale. În acest scop, va fi asigurată o monitorizare mai riguroasă a mijloacelor financiare din Fondului Național pentru Dezvoltare Regională și Locală, astfel încât să nu se admită suprapunerea finanțării proiectelor investiționale din mai multe surse pe același proiect.

Totodată, urmare a modificărilor operate, pentru a nu crea dificultăți în finalizarea proiectelor implementate, la moment, din sursele Fondului Ecologic Național, Fondului pentru Eficiență Energetică și din sursele Fondului Național pentru Dezvoltarea Agriculturii și Mediului Rural, se propune ca proiectele pentru care există deja angajamente de finanțare, asumate până la intrarea în vigoare a prezentei legi, să fie finalizate conform procedurilor instituite deja.

Ședință de lucru cu beneficiarii proiectelor europene din raioanele Leova și Basarabeasca. La ordinea zilei - onorarea angajamentelor financiare

ADR Sud, în calitate de autoritate contractantă, a desfășurat, la finele anului 2021, o întâlnire de lucru cu beneficiarii locali ai proiectelor de Alimentare cu Apă și Canalizare și Eficiență Energetică, implementate în Regiunea de Dezvoltare Sud cu suportul Uniunii Europene, prin intermediul proiectului "Modernizarea Serviciilor Publice Locale" (MSPL), implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Subiectele întâlnirii de lucru s-au referit, în principal, la stadiul implementării proiectelor, situația actuală care se atestă în cadrul acestora, provocările care au apărut și acțiunile care trebuie întreprinse în vederea finalizării cu succes a măsurilor investiționale. De asemenea, participanții la întâlnire au discutat despre progresul înregistrat în vederea colectării contribuțiilor și pașii următori necesari de întreprins pentru onorarea de către beneficiari a angajamentelor financiare asumate.

Uniunea Europeană a finanțat mai multe proiecte de infrastructură în sudul țării privind aprovizionarea cu



apă, servicii de canalizare și sporirea eficienței energetice a clădirilor publice. Finanțarea a avut loc prin intermediul Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), în cadrul proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”, fiind vorba de proiectele "Îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă a localităților

largara, Filipeni, Romanovca și Cupcui din raionul Leova", "Extinderea sistemului de canalizare în orașul Leova. Construcția stației de pompare a apelor uzate în orașul Leova", "Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic "Constantin Spătaru" din orașul Leova" și "Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic "Matei Basarab" din orașul Basarabeasca".



În rezultatul implementării acestor proiecte, peste 10620 de cetățeni din localitățile largara, Filipeni, Romanovca și Cupcui ale raionului Leova sunt conectați la un sistem îmbunătățit și durabil de alimentare cu apă, iar 1700 de cetățeni au căpătat acces la servicii de canalizare. Totodată, ca urmare a implementării măsurilor investiționale de eficiență energetică, 921 de elevi și profesori din cadrul instituțiilor de învățământ din orașele Leova și Basarabeasca beneficiază în prezent de condiții mai bune de muncă și studii.

Forum trilateral de afaceri Italia-România-Republica Moldova, desfășurat la Cimișlia

La 26 noiembrie, 2021, orașul Cimișlia a fost gazda unui eveniment important: Forumul Economic trilateral Italia – România – Republica Moldova, organizat de Primăria Cimișlia în parteneriat cu Euroregiunea Siret-Prut-Nistru și Consiliul raional Cimișlia.

Scopul întâlnirii a fost axat pe stabilirea relațiilor, schimburilor de experiență și cooperarea economică între Italia, România și Republica Moldova, prin valorificarea potențialului investițional al orașului Cimișlia într-un context pro activ între companii și instituții care vizează internaționalizarea.

În cadrul evenimentului a fost prezentată invitația investițională în orașul Cimișlia, care vine să evidențieze competitivitatea economică a platformelor investiționale din oraș. Documentul a fost elaborat cu suportul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională USAID



industriale, prezentate de Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, filiala Hîncești.

Administrația publică locală, va continua eforturile în vederea impulsivării și dezvoltării economiei în regiune.

Au avut loc prezentări ale Parcului Industrial Cimișlia - profilul investițional al orașului, a sub-zonei economice libere Bălți la Cimișlia, a Camerei de Comerț și Industrie, a Filialei Hîncești despre competitivitatea investițională regională și despre potențiali investitori din România și Italia.

În partea a doua a Forumului a avut loc o vizită de lucru la Vinăria Javgur din raionul Cimișlia, unde s-a discutat despre oportunitățile de colaborare ale vinăriei moldovenești cu mediul de afaceri din România.



Moldova, prin intermediul Programul Comunitatea Mea, implementat de IREX in Moldova.

În cadrul forumului au fost prezentate platformele investiționale din oraș:

- Parcul Industrial Cimișlia
- Subzona Economică Liberă Bălți în orașul Cimișlia, promovată cu susținerea Zona Economică Liberă Bălți
- Platforma Industrială Multifuncțională Cimișlia, promovată cu susținerea Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii și Consiliul raional Cimișlia
- Servicii suport pentru întreprinderile



Raionul Cahul ar putea să beneficieze de proiectul "Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova"

Republica Moldova urmează să inițieze negocieri cu Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea contractării unui împrumut de stat extern în valoare de cca 43,1 milioane de euro pentru dezvoltarea infrastructurii de apă și sanitație în raioanele din țara noastră.

Comisia politică externă și integrare europeană, cu votul majorității membrilor a avizat pozitiv inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului de finanțare dintre Moldova și Asociația Internațională de Dezvoltare în vederea realizării proiectului "Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Republica Moldova".



Proiectul este orientat spre sporirea accesului la serviciile de alimentare cu apă și sanitație într-un număr de zone rurale și orașe selectate, urmare a unei analize efectuate de Banca Mondială. Totodată, acesta vine să consolideze capacitățile instituționale locale și naționale de prestare a serviciilor de aprovizionare cu apă și canalizare.

Activitățile de reabilitare și îmbunătățire a serviciilor de aprovizionare cu apă se vor efectua în raioanele Cahul, Vulcănești (Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia)

și Rîșcani. La fel, extinderea și îmbunătățirea infrastructurii de ape uzate se va realiza în municipiile Soroca și Comrat.

De menționat că, în scopul realizării Proiectului, Republica Moldova urmează să contracteze un împrumut în valoare de 43,1 milioane de euro din partea Asociației Internaționale pentru Dezvoltare și un grant în valoare de peste 1,5 milioane de euro din partea Agenției Austriece pentru Dezvoltare.

Implementarea Acordului de finanțare este preconizată pentru perioada 2022-2027.

Proiectul propus contribuie substanțial la realizarea Strategiei de alimentare cu apă și sanitație 2014-2030 și Planului Național de Acțiuni pentru implementarea Acordului de Asocieri Republica Moldova - Uniunea Europeană în perioada 2017-2019, care stabilește ținte intermediare naționale pentru 2024, se menționează în nota informativă a documentului.

Acorduri de asociere, semnate de administrația raionului Cahul în cadrul Programului „EU4Cahul: Regiuni-cheie”

La 23 decembrie 2021, în incinta Consiliului Raional Cahul a avut loc evenimentul oficial de semnare a trei Acorduri de asociere în cadrul Programului „EU4Moldova: Regiuni-cheie”.

În cadrul Programului „EU4Moldova: Regiuni-cheie”, în regiunea Cahul, au fost identificate patru servicii publice de interes comun, care au potențial de a fi dezvoltate prin Cooperare Intercomunitară.

În cadrul evenimentului, președintele raionului Cahul, dl Marcel Cenușa și primarii raionului Cahul au semnat următoarele Acorduri de asociere:

- **Acordul de asociere în vederea dezvoltării serviciului**

public de administrare a domeniului public și privat în Regiunea cheie Cahul;

- **Acordul de asociere în vederea dezvoltării sectorului public de Management al Deșeurilor Solide în Regiunea-cheie Cahul;**

- **Acordul de asociere pentru Cooperarea Economică Teritorială Intercomunitară a localităților din Regiunea-cheie Cahul.**



Asocierea și cooperarea localităților din raionul Cahul, în acest sens, va aduce un aport substanțial la dezvoltarea economică a raionului Cahul, crearea unui climat investițional favorabil și dezvoltarea durabilă a comunităților asociate.

Patru instituții publice de învățământ din orașul Cantemir au fost eficientizate energetic cu suportul financiar al Uniunii Europene

În contextul Săptămânii Europene a Energiei Durabile 2021, în cadrul unui eveniment festiv care a avut loc la Cantemir au fost prezentate rezultatele proiectului „Reabilitarea Termică a Clădirilor Educaționale din orașul Cantemir - CanTREB”, implementat cu sprijinul financiar al Uniunii Europene, prin Programul „Convenția Primarilor - Proiecte Demonstrative” (CoMDeP).

La eveniment au participat reprezentanți ai Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova și ai partenerilor de dezvoltare, ai Programului UE Convenția Primarilor - Proiecte Demonstrative, reprezentanți ai Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, ai Agenției de Dezvoltare Regională Sud, Agenției pentru Eficiență Energetică ș.a.

În cadrul proiectului CanTREB, datorită investițiilor europene, au fost eficientizate energetic patru clădiri publice de învățământ din orașul Cantemir, și anume: Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir”, Gimnaziul „Mihai Eminescu”, Grădinițele pentru copii nr. 1 și nr. 2 din urbe, în cadrul acestora fiind realizate un șir de măsuri de eficiență energetică, cum ar fi izolarea termică a clădirilor, instalarea punctelor individuale de încălzire, înlocuirea sistemului de iluminare cu LED intern, instalarea unei centrale termice cu biomasă, instalarea sistemelor fotovoltaice, colectoare solare etc. Lucrările au fost finanțate de Uniunea Europeană, în cadrul proiectului



„Reabilitarea Termică a Clădirilor Educaționale din Cantemir - CanTREB”, fiind realizate inclusiv cu suportul unei contribuții oferite din sursele Consiliului orașenesc Cantemir.

În total, proiectul numără peste o 1000 de beneficiari, dintre care 303 copii sunt întreținuți astăzi în condiții termice mai confortabile în grădinițe, 643 de elevi au parte de un proces educațional de o calitate mai înaltă în școlile lor, iar 151 de angajați din rândul personalului tehnic și auxiliar al școlilor și grădinițelor activează în condiții mai bune, de confort termic sporit.

„Finalizarea cu succes al acestui proiect este încă un exemplu minunat al suportului eficient și concret pe care îl acorda Uniunea Europeană cetățenilor Republicii Moldova. Cu asistența acordată de Uniunea Europeană, în patru edificii cu profil educațional din orașul Cantemir au fost dezvoltate măsuri de eficiență energetică, de integrare inteligentă în baza energiei regenerabile. Instituțiile educaționale care au fost reabilite deja înregistrează economii energetice de până la 60% din consumul anual. Astfel, energia regenerabilă oferă mai mult de 600 MW energie pe an, contribuind astfel la reducerea esențială a emisiilor de CO₂”, a declarat Gintautas Baranauskas, Șef adjunct pentru cooperare în cadrul Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova.

Costul total al proiectului este de 951.712 euro, dintre care 674.240 euro reprezintă porțiunea de grant oferit de Uniunea Europeană, iar 277.473 euro a constituit contribuția națională și locală, realizată prin intermediul Agenției pentru Eficiență Energetică, Consiliului Raional Cantemir, Facilității Globale de Mediu.

Exemplul inovativ de la Cantemir se înscrie în prioritățile promovate la nivel european prin Săptămâna Europeană a Energiei Durabile (EUSEW), care în acest an se desfășoară cu genericul „Îndreptându-ne către 2030: remodelarea sistemului energetic european”.



Membrii Consiliului Regional pentru Dezvoltare s-au familiarizat cu bune practici în domeniul turismului

Membrii Consiliului Regional pentru Dezvoltare (CRD) Sud și ai Comisiei Regionale Sectoriale (CRS) pentru Dezvoltare Economică, Turism și Dezvoltare Urbană din componența acestuia au participat, în perioada 18-19 noiembrie 2021, în cadrul unui atelier de lucru cu genericul „Bune practici în domeniul turismului din Regiunea de Dezvoltare Sud. Oportunități de dezvoltare și valorificare a potențialului turistic”, care a avut loc la Purcari, raionul Ștefan Vodă, și care s-a finalizat cu o vizită de documentare în locațiile cu potențial turistic sporit din Zona Ramsar „Nistrul de Jos”, întreprinsă în vederea cunoașterii bunelor practici și realizării schimbului de experiență între membrii CRD Sud și specialiștii ADR Sud.



Ambele activități, care au fost gândite, de fapt, într-asa fel încât să se completeze una pe alta, au fost organizate de Agenția de Dezvoltare Regională Sud în cooperare cu Asociația de Dezvoltare a Turismului în Moldova și au avut drept obiectiv îmbunătățirea comunicării interne și externe a membrilor CRD Sud, identificarea și analiza, în cadrul CRS pentru Dezvoltare economică, turism și dezvoltare urbană a CRD Sud, a problemelor și provocărilor actuale existente în domeniul turismului.

Totodată, activitățile date și-au propus să scoată în evidență și să familiarizeze membrii CRD Sud cu bunele practici de implicare a APL din Regiunea de Dezvoltare Sud în proiecte de turism, să fortifice și să consolideze eforturile APL de nivelurile I și II și a altor actori regionali în vederea descoperirii și valorificării potențialului

turistic al Regiunii de Dezvoltare Sud și administrării atracțiilor naturale și antropice din zonă.

În cadrul atelierului de lucru, membrii CRD/CRS Sud au fost ghidați și instruiți de către expertul național în domeniul turismului, Viorel Miron, președinte al Asociației de Dezvoltare a Turismului în Moldova, în ceea ce privește necesitatea actualizării Programului regional sectorial de turism în Regiunea de Dezvoltare Sud și reactivării Grupurilor raionale de lucru pe probleme de turism. Totodată, participanții au aflat care sunt modalitățile de susținere a sectorului turistic din perspectiva autorităților raionale (APL II), fiindu-le prezentată, drept model, o strategie de dezvoltare a turismului elaborată în cadrul proiectelor transfrontaliere susținute de Uniunea Europeană în Moldova, și anume Strategia

de dezvoltare turistică al raionului Cantemir.

Un alt subiect important abordat a fost cel cu privire la implicarea primăriilor în proiecte de turism, în acest scop membrilor CRD/CRS Sud fiindu-le prezentate un șir de bune practici și pașii necesari de urmat. Astfel, au fost prezentate exemple de cartare a potențialului turistic local și de organizare a circuitelor turistice în localitățile Cioburciu, Popeasca, Selemet, Vadul lui Isac, Slobozia Mare ș.a.

Pe final, participanții la instruire au discutat despre potențialul istoric, meșteșugăresc, gastronomic al raioanelor pe care le reprezintă ca imbold pentru dezvoltarea turismului în Regiunea de Dezvoltare Sud, au realizat un schimb de opinii privind realizările și provocările legate de sectorul turistic în activitatea Consiliului Regional pentru Dezvoltare Sud.

De asemenea, membrii CRD Sud au participat în cadrul unui exercițiu de identificare a unor idei de proiecte regionale în domeniul sporirii atractivității turistice a zonei și au conștientizat necesitatea cooperării și dezvoltării parteneriatelor pentru sporirea competitivității destinațiilor turistice.

Evenimentul de la Purcari s-a finalizat cu o vizită de studiu la obiectivele și locațiile turistice din Zona Ramsar "Nistrul de Jos", fiind realizat un schimb de experiență cu actorii implicați în prestarea serviciilor turistice din zona turistică respectivă.



Guvernul Germaniei va oferi Republicii Moldova 34,5 milioane de euro în perioada 2021-2022

Guvernul Germaniei și-a asumat să pună la dispoziția Guvernului Moldovei o sumă totală de 34,5 milioane euro în perioada 2021-2022. Aceasta include 23 de milioane euro pentru proiecte de cooperare financiară și 11,5 milioane euro pentru proiecte de cooperare tehnică. Subiectul a fost enunțat în cadrul negocierilor privind cooperarea pentru dezvoltare între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Federale Germania, care au avut loc în format virtual la Chișinău, Berlin și Bonn, la finele lunii noiembrie 2021.



Potrivit unui comunicat de presă al Ambasadei Germaniei, cooperarea viitoare dintre Republica Moldova și Republica Federală Germania se va concentra pe două domenii prioritare: „Formarea profesională și creșterea durabilă pentru locuri de muncă decente”, incluzând învățământul și practica tehnică, vocațională precum și dezvoltarea sectoarelor privat și financiar; „Responsabilitate pentru planeta noastră - climă și energie”, incluzând dezvoltarea urbană și municipală.

Cooperarea germană se va concentra pe îmbunătățirea serviciilor publice prestate populației, precum sunt aprovizionarea cu apă și managementul apelor reziduale. Totodată, prin promovarea întreprinderilor locale și prin atragerea

noilor investitori, urmează a fi create mai multe locuri de muncă bine plătite și oportunități economice.

Germania susține că își va continua angajamentul în domeniul bunei guvernante prin susținerea proceselor importante de reformă și lupta împotriva corupției punând la dispoziție expertiză în politici publice. Suplimentar acestei cooperări, Guvernul Germaniei a pus deja la dispoziția Republicii Moldova suport în sumă de peste 17 milioane de euro în vederea depășirii crizei pandemice.

Partea germană a subliniat că va continua să susțină Republica Moldova în cadrul cooperării bilaterale pentru dezvoltare. „Scopul nostru comun

rămâne a fi îmbunătățirea condițiilor socio-economice și a vieților oamenilor din Republica Moldova”, se menționează în document. În cadrul discuțiilor, ambele delegații au subliniat importanța valorilor europene comune ca bază a cooperării bilaterale de succes. Partea moldovenească a accentuat că implementarea Acordului de Asociere, precum și a ZLSAC sunt priorități ale programului de guvernare.

În ultimii 28 de ani, cooperarea germano-moldavă pentru dezvoltare a contribuit cu succes la îmbunătățirea vieții oamenilor din Moldova. Din 1993 volumul total al cooperării tehnice și financiare bilaterale pus direct la dispoziția Republicii Moldova de către Guvernul Germaniei se cifrează la 154,7 de milioane euro.

Zonele Economice Libere Taraclia și Vulcănești și subzona Soroca a ZEL Ungheni au planuri urbanistice de dezvoltare zonală

Zona Economică Liberă (ZEL) Taraclia, Zona Economică Liberă (ZEL) Vulcănești și subzona Soroca a Zonei Economice Libere (ZEL) Ungheni au planuri urbanistice de dezvoltare zonală (PUDZ). Planurile au fost elaborate în cadrul proiectului "Consilierea Guvernului Republicii Moldova în politici economice", implementat de către Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) în colaborare cu Ministerul Economiei, cu suportul financiar al guvernelor Germaniei și Elveției.

Un master-plan include un studiu de fezabilitate și un plan de dezvoltare a teritoriului. Acestea mai conțin și studii topografice și geologice ale sitului, un plan de dezvoltare cu reglementări și amenajări de zonare, rețele de infrastructură la fața locului (cum ar fi apa și canalizarea, gazul și energia electrică) etc.

Planurile urbanistice de dezvoltare constituie un pas important pentru stimularea atractivității investiționale a locațiilor prin oferirea potențialilor

dezvoltatori și investitori a unor platforme dotate cu infrastructură de bază, cum ar fi căi de acces, apeduct și canalizare, gazificare și electricitate. Astfel, planurile vor contribui la optimizarea cheltuielilor pentru investițiile inițiale de infrastructură. Potențialul investitor nu va mai fi nevoit să investească timp și bani în evaluarea platformelor, efectuarea de sondaje sau investigarea disponibilității utilităților. Anterior, au fost elaborate PUDZ și pentru subzonele Comrat și Ceadr-Lunga ale ZEL Vulcănești, subzona Cahul a ZEL Bălți, subzona Călărași a ZEL Ungheni.

La Cahul s-a desfășurat Conferința de finalizare a proiectului "Suport în abilitarea cetățenilor din Regiunea de Dezvoltare Sud"

Ziua de 5 noiembrie 2021, pentru Regiunea Sud, a fost marcată prin desfășurarea evenimentului de finalizare a proiectului "Suport în abilitarea cetățenilor din Regiunea de Sud", implementat de Asociația Obștească Centrul "CONTACT-Cahul", parte a proiectului național „Abilitarea cetățenilor în Republica Moldova” finanțat de Uniunea Europeană și implementat de către Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Rezultatele obținute în urma implementării proiectului și cele mai relevante schimbări apărute în Regiunea Sud au fost prezentate de către **DI Mihail Cucereanu**, directorul executiv al Centrului „CONTACT-Cahul”.

DI Gintautas Baranauskas, șef adjunct al secției Cooperare al Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova a venit cu un cuvânt de felicitare, menționând: „Scopul principal al Programului de Granturi Locale, finanțat de Uniunea Europeană, a fost de a consolida capacitățile cetățenilor și societății civile de a se implica pentru servicii locale mai ecologice. Vedem că angajamentul și implicarea cetățenilor din Regiunea Sud a contribuit foarte mult la îmbunătățirea serviciilor locale, dar în același timp a consolidat acel sentiment de responsabilitate din partea autorităților publice. Programul de Granturi Locale a fost implementat în sinergie cu alte inițiative ale UE, care au fost focusate pe proiecte de infrastructură majoră. Noi suntem siguri că acest angajament puternic al cetățenilor din Republica Moldova va contribui la consolidarea nivelului înalt al serviciilor locale și în timp va asigura o mai bună planificare, un management mai bun și o mai bună gestionare a resurselor. Iar toate acestea împreună vor contribui la o calitate mai bună a mediului și vor asigura un mediu mai sănătos pentru generațiile următoare.”

”În anul 2019, când a fost lansat acest Program, ne-am pus scopul să investim în cetățeni fiindcă viitorul țării noastre este în primul rând în mâinile cetățenilor



noștri. Astfel, în parteneriat cu societatea civilă am pornit calea de implementare a acestui program. Ne-am propus să muncim în parteneriat, autoritățile publice, societatea civilă și cetățenii, ca să soluționăm împreună problemele existente”, a precizat Dna **Valentina Pleșca**.

Primarul municipiului Cahul, **DI. Nicolae Dandiș**, a felicitat organizațiile societății civile și a subliniat faptul că "cele mai prospere localități sunt acelea care au o societate civilă puternică, unde cetățenii sunt aproape de autorități”.

În partea a doua a ceremoniei, 18 organizații ale societății civile, care au fost beneficiare ale Programului de Granturi Locale, au primit trofee, ca semn

de recunoștință în implicarea activă în abilitarea cetățenilor.

Grație suportului financiar al Uniunii Europene, cetățenii din Regiunea Sud au fost abilitați pentru a fi parte importantă a proceselor de dezvoltare locală și gestionare a investițiilor în domeniile de referință ale proiectului: apă și canalizare, managementul deșeurilor, eficiența energetică, mediu și schimbări climatice.”

Proiectul a fost implementat pe întreg teritoriul Regiunii de Dezvoltare Sud (raioanele Cahul, Cantemir, Căușeni, Cimișlia, Basarabeasca, Leova, Ștefan Vodă și Taraclia), în perioada octombrie 2019 - noiembrie 2021.



Apel de propuneri de proiecte pentru finanțarea proiectelor ENI în Republica Moldova și Ucraina

Programul Transnațional Dunărea 2014-2020 anunță despre lansarea unui apel suplimentar de propuneri de proiecte, cu accent pe Obiectivul Specific 4.1 Îmbunătățirea capacităților instituționale de a aborda provocările majore ale societății.

În ceea ce privește următoarea nouă perioadă de programare, Comitetul de Monitorizare a decis să acorde sprijin Republicii Moldova și Ucrainei în eforturile lor de a-și consolida și mai mult capacitatea de elaborare și implementare a proiectelor transnaționale, permițându-le să utilizeze fondurile relevante disponibile în Regiunea Dunării pentru perioada 2021-2027.

În acest context, se așteaptă ca proiectele să fie dezvoltate în jurul uneia dintre următoarele activități principale:

- **Creșterea gradului de conștientizare cu privire la cooperarea transnațională și beneficiile acesteia în țările ENI.**
- **Stabilirea dialogului politic în domenii tematice care reprezintă o provocare majoră pentru regiune, așa cum este definită în Programul Transnațional Dunărea 2021-2027.**
- **Sprijinirea capacității autorităților publice naționale/regionale/locale din Ucraina și Republica Moldova.**

Bugetul maxim FEDR este de aproximativ 1,4 milioane €. Pentru fiecare proiect se pot solicita



maximum 230.000 € fonduri FEDR. Bugetul ENI este de maxim: **2,33 milioane € pentru Republica Moldova** și 2,48 milioane € pentru Ucraina.

Nu există un buget maxim pentru a fi revendicat de către partenerii din Republica Moldova sau Ucraina, dar suma trebuie justificată de activitățile propuse.

Atât actorii statali, cât și nestatali pot aplica în acest apel. Parteneriatele de proiect vor fi compuse din minim 2 parteneri de proiect, cu minim un partener din Republica Moldova sau Ucraina, în funcție de țara vizată de proiect, și Partenerul Lider, din următoarele state membre UE participante la Program: Austria, Bulgaria, Croația, Cehia, Germania (Baden-Württemberg și Bavaria), Ungaria, România, Slovacia, Slovenia.

În plus, parteneriatul poate implica până la 2 parteneri de proiect FEDR și 4 ENI provenind din UA

sau MD, în funcție de țara vizată de proiect (pot fi implicați în total 3 parteneri de proiect FEDR și 5 ENI).

Organizațiile interesate sunt invitate să consulte [formularul](https://www.interreg-danube.eu/news-and-events/programme-news-and-events/7036) de aplicare și detaliile despre [cadrul schemei de finanțare ENI](https://www.interreg-danube.eu/news-and-events/programme-news-and-events/7036) accesând <https://www.interreg-danube.eu/news-and-events/programme-news-and-events/7036>.

Menționăm că Apelul va fi oficial lansat în ianuarie 2022.

Propunerile de proiecte vor putea fi depuse prin intermediul **eMS** (sistemul electronic al Programului). Mai multe detalii despre organizarea seminarelor de informare online și consultări cu potențialii solicitanți vor fi anunțate pe site-ul <https://www.interreg-danube.eu/>, în **ianuarie 2022**, după lansarea oficială a apelului.